

Λόγος Β΄: Λόγος στην Γέννηση του Κυρίου και Θεού και Σωτήρος μας Ιησού Χριστού και κατά των Ιουδαίων (Άγιος Μάξιμος ο Γραικός)

/ [Πεμπτουσία](#)

Να το σπήλαιο και η φάτνη και μέσα της το νεογέννητο Βρέφος που έθεσε εκεί η ανύμφευτος Θεοτόκος! Να και οι μάγοι που το τιμούν με τα τίμια δώρα τους καθοδηγούμενοι από το ασυνήθιστο αστέρι ψηλά! Να και το πρόσωπο του αγγέλου που ψάλλει: «Δόξα εν υψίστοις Θεώ και επί γης ειρήνη, εν ανθρώποις ευδοκία»! Να και οι ποιμένες που άκουσαν από ψηλά: «Ετέχθη υμίν σήμερον Σωτήρ, ος εστι Χριστός Κύριος», η ελπίδα σας, στο χωριό της Βηθλεέμ! Αλήθεια όλα αυτά είναι θαυμαστά πράγματα και μαρτυρούν σαφώς ότι αυτό το Βρέφος είναι ο βασιλέας των πάντων Θεός. Κανείς εξάλλου δεν μπορεί να πεί ότι όλα αυτά έγιναν τυχαία, επειδή από παλιά όλα αυτά είχαν προφητευθεί γι' Αυτόν, όπως μαρτυρούν αδιάψευστα τα θεόπνευστα βιβλία των αγίων ανδρών, των προαγγέλων του μέλλοντος.

Πρέπει να αισχύνεται λοιπόν το αυθάδες γένος των Εβραίων που αρνιέται αναιδώς

αυτά τα γεγονότα! Διαφορετικά ας δοξάσει μαζί μας τον Ιησού ως Θεό αναγνωρίζοντας πως όλα όσα προφήτευσαν γι' Αυτόν πριν από πολλά χρόνια οι άγιοι προφήτες, πραγματοποιήθηκαν ακριβώς. Με έναν λόγο Του θεράπευε τους λεπρούς, χάριζε την όραση στους τυφλούς και ανάσταينه από τους τάφους τους νεκρούς. Διαφορετικά, ας παραμένουν κακόβουλα στην έχθρα τους, ας γνωρίζουν ότι δεν υπακούουν πιά στους αγίους προφήτες, αφού τους αντιμετωπίζουν σαν να έχουν διαψευσθεί σχετικά με τον Χριστό. Τέλος, ας μην περιμένουν πιά τον ερχομό κάποιου άλλου, επειδή ο χρόνος που ορίστηκε για τον ερχομό Του έχει προ πολλού περάσει.

Αναγνωρίζουν ως πιθανό Αυτόν που είπε στον προφήτη, όταν θέλησε να μάθει για τον χρόνο της παύσεως των δυστυχιών του λαού Του: «Εβδομήκοντα εβδομάδες συνετημήθησαν επί τον λαόν σου και επί την πόλιν την αγίαν σου ... και του σφραγίσαι όρασιν και προφήτην και του χρίσαι άγιον αγίων»; [1] Μα η προφητεία αυτή έχει αναμφίβολα πραγματοποιηθεί, επειδή μετά τον Χριστό δεν έχει εμφανιστεί κανείς άλλος σε αυτούς να προφητεύει το μέλλον. Αν πιστεύουν λοιπόν ότι οι προφύτες είναι εκείνοι που λένε την αλήθεια και είναι φίλοι του Θεού και για τον λόγο αυτόν προσπαθούν να τους υπακούουν, ας υμνούν τον Χριστό, τον Θεό μας, χωρίς καμία αμφιβολία, επειδή σε Αυτόν και μόνο πραγματοποιήθηκαν όλες οι προφητείες γενικώς και είναι Αυτός που υμνείται ως «Θεός ισχυρός, εξουσιαστής, άρχων ειρήνης, μεγάλης βουλής άγγελος», όπως κηρύττει ο Ησαίας [2].

Τι σημασία είχε όμως το γεγονός ότι Αυτός υπέφερε πάθη, αφού δεν ήταν η θεότητά Του που υπέφερε, αλλά η σάρκα, την οποία δέχθηκε εξαιτίας του μεγάλου ελέους Του; Υπέφερε δε αυτοβούλως με την ευδοκία του ανάρχου Πατρός, ο οποίος με αυτόν τον τρόπο θέλησε να σώσει το γένος των ανθρώπων, όπως προ πολλών ετών είχε προφητευθεί γι' Αυτόν από τους θεοπνεύστους προφύτες. Πρέπει να υποκλινόμαστε στην χάρη του Θεού ως θείο δώρο και όχι να αποστρεφόμεστε τους τρόπους της θεραπείας. Και αν προστάξει ο Θεός να πράξουμε κατά κάποιον τρόπο κάποτε κάτι, πρέπει να υποταχθούμε στο θέλημά Του, όπως τα παιδιά υποτάσσονται στους γονείς τους με πλήρη πεποίθηση ότι Αυτός, ως πάνσοφος και πανάγαθος και ως η ίδια η Αλήθεια, δεν μας καλεί σε τίποτα παράνομο ή απρεπές ή ανώτερο από τις δυνάμεις μας. Ο,τι μας προστάζει έχει σκοπό να μας εξαγνίσει από κάθε ελάττωμα και να μας στολίσει με τις αρετές της θεόμορφης δόξας Του. Ας αποδείξουν λοιπόν ότι ο προσδωκώμενος Μεσσίας πρέπει να είναι ξένος προς τα πάθη και τον θάνατο. Να κατέχει μόνο την ανθρωπίνη φύση, την δόξα και τον πλούτο και το μεγαλείο της αιωνίας βασιλείας, όπως νομίζουν, και να κάθεται στον βασιλικό του θρόνο, για να κυβερνάει όλες τις χώρες του κόσμου. Αν όμως αδυνατούν να το αποδείξουν αυτό, ας Τον προσκυνήσουν μαζί με μας και τους αγίους προφύτες, που σαφώς Τον αναγνωρίζουν ως έχοντα δύο φύσεις, τέλειο Θεό και συνάμα τέλειο Άνθρωπο, που με την σάρκα Του δέχθηκε τον θάνατο, την δε τρίτη ημέρα αναστήθηκε πάλι εκ νεκρών, εμφανίστηκε στους φίλους Του και κάθισε στον θρόνο δεξιά του ανάρχου Πατρός Του ως Θεός και Κύριος των πάντων. Τι μπορεί να πεί σχετικά με αυτά ο ατίθασος και ανυπότακτος αυτός λαός;

1. Δαν. 9,24.

2. Ησ. 9,6.

Είναι απρεπές, λένε, και αφύσικο να σκέπτεται κανείς έτσι αναφορικά με Αυτόν που είναι ανώτερος από κάθε ορατό και άορατο ον. Ω πόσο μεγάλη και πρωτόφαντη

αυθάδεια, ανοησία και υπερηφάνεια! Αν αυτό σας φαίνεται απρεπές, τότε, σύμφωνα με σας, δεν πρέπει να παραδεχόμαστε ούτε ότι Αυτός κατά την άφθαρτη εικόνα Του έπλασε από χώμα τον Αδάμ· ότι Αυτού, κατά την συνήθεια των ανθρώπων, έπλυναν τα πόδια, ότι χώρεσε στην ταπεινή οικία (του Αβραάμ), ότι φαινόταν να τρώει κρέας και αλάτι και ότι προφήτευσε στους ηλικιωμένους συζύγους την γέννηση του παιδιού τους· ότι πάλεψε επίσης (με τον Ιακώβ) και νάρκωσε επιδέξια τον μηρό του αντιπάλου Του, ότι συνομίλησε με τον Μωυσή στην φλεγόμενη και μη καιομένη βάτο και ότι με την μορφή αγγέλου κατέβηκε στους οσίους παίδες, για να μετατρέψει σε δροσιά την φλόγα της καμίνου. Αν συγκατάνευσε όλα αυτά να τα δεχθεί επάνω Του, όπως έχει γραφεί, προκειμένου να σώσει το δημιούργημά Του, για χάρη του οποίου δημιούργησε όλην την πλάση και τον κατέστησε, όπως ακούμε, κύριο σε όλα όσα υπάρχουν πάνω στην γη, γιατί τότε χωρίς καμία λογική, ανόητοι, Τον μέμφεσθε και αρνείσθε την άρρητη και γεμάτη έλεος φιλανθρωπία Του προς το ανθρώπινο γένος, για το οποίο συμφώνησε να δεχθεί τα πάθη και την ταφή; Αν ο Βασιλέας των πάντων δεν αγαπούσε ιδιαιτέρως το δημιούργημά Του, τον άνθρωπο, που τον έπλασε από χώμα και νού, δεν θα τον έπλαθε κατ' εικόνα και ομοίωσή Του. Όταν πάλι εκείνος αμάρτησε, δεν θα του έδειχνε έλεος, αλλά είτε θα τον εξολόθρευε αμέσως είτε θα τον καταδίκασε σε αιώνια δεσμά καταχθονίων βασάνων. Επίσης δεν θα εξάγνιζε γι' αυτόν όλη την γη με τον κατακλυσμό των υδάτων, με τα οποία αφάνισε όλο το ανθρώπινο γένος και τα άλογα ζώα, αφήνοντας μόνο ελάχιστο σπέρμα τους στην ξύλινη κιβωτό. Δεν θα κατέστρεφε την Αίγυπτο με καταστροφικούς λιμούς και δεν θα έπνιγε τον Φαραώ με όλο τον στρατό του. Επίσης δεν θα έκανε για μας τόσα αναρίθμητα και απίστευτα θαύματα, όσα φανέρωσε στα αρχαία γένη, δείχνοντας με αυτά σαφώς πόσο μεγάλη μέριμνα και θεία αγάπη έχει προς το δημιούργημά Του. Γι' αυτό ήταν πολύ σωστό και πρόπον για χάρη του τόσο ευγενούς δημιουργήματός Του, που πλανήθηκε από τα ολέθρια δαιμόνια, να πάθει όλα αυτά που δέχθηκε να υποστεί στην ανθρωπίνη σάρκα Του. Όχι μόνο για να αποδείξει πόσο μεγάλη αγάπη έτρεφε εξ αρχής προς το ανθρώπινο γένος, αλλά και για να κάνει την τελείως απροσπέλαστη κατά την ουσία της και άορατη προϋπάρχουσα θεότητά Του ορατή σε ανθρωπίνη μορφή στους οσίους Του. Με αυτόν τον τρόπο δε να τους προσφέρει ιδιαίτερη αγαλλίαση, την οποίαν και άντλησαν από την θέα του Κυρίου τους, όταν αυτή έλαμψε με τις ακατάπαυστα αποστελλόμενη από το θείο και άεναο φως αστραπές. Για τον ίδιο λόγο δέχθηκε και την ανθρωπίνη μορφή, επειδή χωρίς αυτήν την θέα η αγαλλίαση των αιωνίων αγαθών που δόθηκε στους δικαίους δεν θα ήταν πλήρης. Θα ήταν σαν να καλούσε ένας μεγάλος βασιλέας τους φίλους του σε γεύμα και να τους προσέφερε διάφορα εκλεκτά φαγητά χωρίς, όμως να τους αξιώσει, της θέας του βασιλικού προσώπου του και της συνομιλίας μαζί του. Σε αυτήν την περίπτωση το κέρασμα δεν θα ήταν καλύτερο από

σκουπίδια η ψίχουλα και θα είχαν περιπέσει σε μεγάλη σύγχυση, ακόμα και αν τα φαγητά και τα ποτά που γεύτηκαν ήταν τα καλύτερα. Αυτήν την παρομοίωση σας παρουσιάζω κατά το μέτρο της δυνάμεως του ανίσχυρου ανθρώπινου νού, για να σας πείσω ότι όλα αυτά είναι αλήθεια.

Η πραγματική όμως, αιτία, της τόσο μεγάλης φιλανθρωπίας Του, εξαιτίας της οποίας ευδόκησε να υποστεί τα πάθη, τον θάνατο και την ταφή, είναι γνωστή μόνο στον Ίδιον· «τις γαρ έγνω νούν Κυρίου;» [3], όπως αναφέρει ο λόγος του Θεού. Δεν είναι ταπεινωτικό, όπως νομίζετε, αλλά του αρμόζει έπαινος και επιδοκιμασία από όλους τους σώφρονες. Πρέπει δηλαδή να φρονούμε ανάλογα με τους θεοπνεύστους προφήτες για την μέγιστη αγάπη του Θεού, απόδειξη και σοφοτάτη πράξη της οποίας υπήρξε ο σταυρικός Του θάνατος, που δέχθηκε εκουσίως. Με τον θάνατό Του δε φανέρωσε την ανθρωπίνη φύση Του, ενώ με την ανάστασή Του απέδειξε την θεία φύση Του. Θα ήταν άδικο να σκεφθεί κανείς για Εκείνον, στο παντοδύναμο νεύμα του οποίου υπακούν τα πάντα, ότι χρησιμοποίησε αυτόν τον τόσο ταπεινωτικό τρόπο θεραπείας, επειδή δεν είχε γι' αυτόν τον σκοπό άλλα μέσα. Το αδύναμο και το ταπεινό Του αποδείχθηκε σοφότερο από κάθε πανσοφία και δυνατότερο από κάθε δύναμη. Αλλά επιθυμώντας με την ίδια την πράξη να μας οδηγήσει να σκεπτόμαστε με ταπεινοφροσύνη, να περιφρονούμε την ζωή και να μη θεωρούμε τίποτα ανώτερο και καλύτερο από την θεία αγάπη, Αυτός ευδόκησε να υποφέρει στον Σταυρό και να ταφεί, προσφέροντας τον εαυτό Του ως δείγμα και υπόδειγμα του τελείου βίου σε όλους, όσοι επιθυμούν να αποκτήσουν τα μέλλοντα αγαθά. Τα φωτοστέφανα εξάλλου και τις ένδοξες τιμές κανείς αποκτά μόνο με μεγάλο κόπο. Και τι τιμές μπορούν να υπάρχουν για τους σώφρονες μεγαλύτερες από την αιωνία ζωή και την αιωνία βασιλεία του Θεού, τις οποίες δεν μπορεί διαφορετικά να αποκτήσει κανείς παρά με πολλούς αγώνες και μεγάλους κόπους; Έτσι είναι!

3. Ρωμ. 11,34.

Όσον δε αφορά εσάς, επειδή τίποτα άλλο δεν μπορεί να σας πείσει να δοξάζετε τον Χριστό ως Θεό και Βασιλέα, ας σας πείσει τουλάχιστον η οργή του Θεού, που πολλά χρόνια κρέμεται επάνω σας και σας έχει διασπείρει ανάμεσα σε όλους τους λαούς της γης και σας έχει παραδώσει στις πιο ακραίες δυστυχίες και σε κάθε είδους ατίμωση. Αυτή η οργή του Θεού ας πείσει την ανόητη σκέψη σας ότι δεν ήταν κόλακας, όπως βλασφημείτε, θεομίσητοι, ούτε ληστής, ούτε εχθρός των θείων εντολών, αλλά ο ίδιος ο ένδοξος και αγαπημένος Υιός του Θεού, την ζωή του οποίου στερήσατε με ατιμωτικό θάνατο. Και να το αθώο αίμα Του, που δεχθήκατε επί της κεφαλής σας και επί της κεφαλής των παιδιών σας, σας καταδιώκει ακατάπαυστα. Αν είχατε σκοτώσει κόλακα και ληστή, όπως

βλασφημείτε, τότε ο Θεός θα σας δόξαζε ακόμη περισσότερο· θα σας έστελνε πολλούς προφήτες, ακόμη περισσότερους από πριν, και θα εγκαθίδρυε το βασίλειό σας, επειδή δεν υπόσχεται ψέματα, όταν λέγει: «Τους δοξάζοντάς με δοξάσω, και ο εξουθενών με ατιμασθήσεται» [4]. Αυτό ακριβώς πάθατε, αφού χάσατε για πολλά χρόνια τα πάντα – και την πατρίδα και το βασίλειο και τον περίφημο ναό σας και ακόμη το χάρισμα της προφητείας, που σας έστελνε ο Θεός. Και αφού το χάσατε, γίνατε πιά κατοικία κάθε κακίας και δαιμονικής πλάνης.

Οφείλετε επίσης να σκεφθείτε με νού νηφάλιο και να εξετάσετε προσεκτικά με σοφία και λογική διότι, αν δεν ήταν Αυτός ο προαναγγελθείς Μεσσίας, αλλά ήταν, όπως βλασφημείτε, ένας κόλακας και όχι ο δυνατός Θεός, τότε όλες οι προφητείες σας δεν θα λάμβαναν σε Αυτόν την ακριβή εκπλήρωσή τους. Δεν θα μπορούσε Αυτός, όπως είχε προφητευθεί, να καταστρέψει τον ναό και την πόλη σας και να παραδώσει εσάς τους ιδίους στην φοβερή καταστροφή. Δεν θα μπορούσε να προσελκύσει λαούς διαφόρων γλωσσών στην αληθινή πίστη σε Αυτόν και να διασκορπίσει το σκότος της ειδωλολατρίας. Αυτά ήταν δυνατόν να τα πραγματοποιήσει μόνο ο Θεός, αφού κανένας από τους ανθρώπους δεν θα μπορούσε να κατορθώσει κάτι τέτοιο. Συχνά έχουν εμφανισθεί άνθρωποι, πλήρεις σοφίας, οι οποίοι κατέχοντες υψηλή βασιλική εξουσία, προσπάθησαν να υποτάξουν τους ομοεθνείς τους στους νόμους, που οι ίδιοι θέσπισαν. Με μεγάλη όμως δυσκολία και για σύντομο χρονικό διάστημα καταφέρνουν να θέσουν υπό τον ζυγό

των νόμων τους έναν λαό.

Ο Χριστός όμως ο Βασιλέας μου, καταδιωκόμενος από όλους, φεύγοντας από τους διώκτες Του, πεθαίνοντας καταδικασμένος, μένοντας μόνο με τους δώδεκα αγραμμάτους μαθητές Του που δεν ήξεραν τίποτα άλλο από την αλιεία, προσείλκυσε στο φως της αληθινής πίστεως και της τελέσεως αγαθών πράξεων όχι έναν ούτε δύο λαούς, αλλά όλους, όσοι ζούν παντού στην γη, όπου λάμπει αυτός ο φλογερός ήλιος και περιβάλλει ο ωκεανός. Τους απελευθέρωσε από την ειδωλολατρία και την κάθε είδους κακία, χωρίς να χρησιμοποιήσει ούτε σπαθί ούτε λόγχη ούτε ασπίδα ούτε πανοπλία και χωρίς να προστρέξει στην πονηρή κολακεία, αλλά με ανεπιτήδευτο λόγο και απίστευτα θαύματα προσέφερε σε όλους το κήρυγμα της αληθινής πίστεως. Το πιο αξιόλογο είναι ότι, προσφέροντας ταυτόχρονα σε αυτούς αυστηρούς κανόνες τελείου βίου, υποσχόμενος σε όσους τους τηρούν αιωνία ζωή και επουράνια βασιλεία και απειλώντας όσους δεν τους τηρούν με αιώνιο πυρ, όχι μόνο δεν τους φόβισε, αλλά αντίθετα τους έκανε τόσο ευπειθείς στις εντολές Του, ώστε αποφάσισαν να παραδώσουν τα σώματά τους στα πιο τρομερά βασανιστήρια. Και εμφανίστηκε τότε το συγκινητικό και ταυτόχρονα θαυμαστό θέαμα: Οι διώκτες του Χριστού, σαν σαρκοβόρα θηρία, να επιτίθενται στους πιστούς, αλλά οι πιστοί αποφασισμένοι καίγονταν μέσα στην φωτιά για τον Χριστό χωρίς διάκριση φύλου η ηλικία. Ακόμη και τα μικρά παιδιά και οι παρθένες τολμούσαν να υποστούν φρικτά βασανιστήρια ως και τον θάνατο ακόμη, συνεπαρμένοι από τον ένθερμο ζήλο τους για τον Χριστό.

4. Α΄ Βασ. 2, 30.

Αν ο Χριστός λοιπόν δεν ήταν παντοδύναμος Θεός, τότε πως θα μπορούσε να επιφέρει μία τόσο δραματική αλλαγή σε ολόκληρη την οικουμένη; Πως θα μπορούσε να διαλυθεί, να εξαφανιστεί από παντού και να εκριζωθεί γενικώς η πλάνη των ειδώλων; Με ποιόν τρόπο το σταυροειδές ξύλο, που προηγουμένως υπήρξε καταφροννημένο, καταραμένο και μισητό ως εργαλείο θανάτου, έγινε τώρα αντικείμενο πολυπόθητης και τιμίας προσκυνήσεως και λατρείας; Αλλά αυτό είναι αυτονόητο, επειδή δίνει ζωή και αναρίθμητα αγαθά. Το σημείο του Σταυρού, όταν σχηματίζεται, ανασταίνει νεκρούς, γιατρεύει κάθε νόσο και ασθένεια, εκδιώκει μακριά ολόκληρα τάγματα ολεθρίων δαιμόνων και αποτελεί το πιο δυνατό όπλο κατά την ώρα της μάχης. Ποιος του χάρισε αυτήν την αήττητη δύναμη και το έκανε πολυπόθητο για όλους γενικά τους πιστούς, ώστε ακόμη και οι βασιλείς με πολλή σπουδή να το δέχονται, όταν σχηματίζεται με το χέρι των υπηρετών του Θεού στο κεφάλι τους; Κανένας άλλος παρά μόνο Αυτός ο παντοδύναμος Υιός του Θεού, ο Ιησούς Χριστός, ο οποίος πέθανε επάνω του με την σάρκα Του ως άνθρωπος, το θεσπέσιο όνομα του οποίου, όταν επικαλούμεθα, διώχνει αμέσως

καθετί κακό με το σημείο του Σταυρού.

Ας υμνείται λοιπόν και ας λατρεύεται ο επί πάντων βασιλεύων Θεός, που είναι ταυτόχρονα και τέλειος άνθρωπος, χωρίς μάλιστα ούτε η ανθρωπίνη φύση να μετατραπεί σε θεότητα, ούτε η θεία φύση σε ανθρωπίνη, αλλά από τις δύο φύσεις να αποτελείται ο Ένας, σε μία αδιαίρετη ένωση, αληθής άνθρωπος και Θεός, που βασιλεύει εν υψίστοις, ίσος κατά πάντα με τον Νού που Τον γεννά. Είναι ανώτερος από κάθε νού και λόγο, και Αυτόν πρέπει να περιμένουμε ως τον μέλλοντα φοβερό Κριτή των πράξεων, των προθέσεων και των λόγων μας! Ας απορρίψουμε λοιπόν με την καρδιά μας κάθε ανόητη ανυπακοή και σαρκικό πόθο. Ας ικετεύσουμε τον

Κριτή με ειλικρινή μετάνοια, ας απομακρυνθούμε από την κακία μας και ας στηριχθούμε με στέρεα θεμέλια στην ιερή αγάπη, το έλεος και την αλήθεια, καθώς και στην αγαθή φρόνηση, καθώς η πίστη χωρίς καλά έργα είναι νεκρή, όπως ακούσαμε [5], σαν το σώμα που έχει στερηθεί την ψυχή του.

5. Ιακ. 2,20.